



WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 22 maja 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.14.2019.HB

Pani
Ewa Bielawska
Dyrektor
Rodzinnego Domu Fundacji HAPPY
KIDS w Wałbrzychu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 21 – 22 lutego 2019 roku na podstawie art. 122 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” kontrolerzy Honorata Borowiec – starszy inspektor wojewódzki i Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Rodzinnym Domu Fundacji Happy Kids w Wałbrzychu, przy ul. Rodziny Burczykowskich 56, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką”.

Przedmiot kontroli obejmował działalność Placówki w zakresie przestrzegania standardów opieki i wychowania oraz praw dziecka. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2019 roku.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 lutego 2018 roku do dnia 21 lutego 2019 roku funkcję Dyrektora Placówki pełniła Pani Ewa Bielawska, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności Placówki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowością, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny. Kontrola została odnotowana w Książce kontroli jednostki. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na

podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń złożonych przez Dyrektora Placówki oraz indywidualnych rozmów z wychowankami.

Ileć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu” należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292, poz. 1720).

Rodzinny Dom Fundacji Happy Kids jest niepubliczną jednostką organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej prowadzoną na zlecenie Prezydenta Wałbrzycha. Działa na podstawie decyzji Wojewody Dolnośląskiego nr PS-IS.9423.8.2016.MO z dnia 6 lipca 2016 roku. Kontrolowana jednostka jest placówką opiekuńczo – wychowawczą typu rodzinnego i zabezpiecza osiem miejsc dla dzieci pozbawionych opieki rodzin własnych. W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych w Placówce umieszczonych było 9 wychowanków wieku od 9 m - cy do 14 lat, w tym dwoje rodzeństwa przyjęte w dniu 20 lutego 2019 r. na podstawie zezwolenia Wojewody Dolnośląskiego z dnia 5 lutego 2019 r. w trybie art. 95 ust. 4a ustawy.

Rodzinny Dom Fundacji Happy Kids w Wałbrzychu mieści się w 3 – kondygnacyjnym budynku jednorodzinnym, do którego przynależy teren zielony umożliwiający spędzanie czasu na świeżym powietrzu. W Placówce do dyspozycji wychowanków były dwa pokoje 3 – osobowe, 1 pokój 2 – osobowy, najmłodsze dziecko z uwagi na wiek i krótki czas pobytu w Placówce sypiało w łóżeczku niemowlęcym znajdującym się w sypialni Państwa Bielawskich. Pokoje były właściwie oświetlone, o powierzchni zapewniającej przechowywanie rzeczy osobistych i swobodne korzystanie z wyposażenia. Na parterze znajdował się obszerny salon stanowiący wspólną przestrzeń mieszkalną, w której spożywane były posiłki, będący miejscem spotkań i wypoczynku. Łazienka umożliwiała korzystanie z niej w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny. Pralnia stanowiła miejsce również do suszenia odzieży. Kuchnia wyposażona w podstawowy sprzęt gospodarstwa domowego, gdzie przygotowywane były posiłki, zapewniała odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności. Mając na uwadze powyższe stwierdza się, że kontrolowana jednostka spełnia standardy określone w § 18 ust. 3 pkt 1 - 5 rozporządzenia.

(Dowód: akta kontroli str. 29-32)

Zgodnie z § 14 rozporządzenia niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej sporządza się diagnozę psychofizyczną dziecka. W kontrolowanej jednostce wszystkie dzieci posiadały diagnozy psychofizyczne sporządzone przez specjalistów (pedagog, psycholog) w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, w których przebywały przed umieszczeniem w Rodzinnym Domu Happy Kids

104

(z 2015 - 2016 r.) Uwzględniały one analizę mocnych stron dziecka i jego potrzeb, przyczyn kryzysu w rodzinie oraz jego wpływu na rozwój dziecka, relacji dziecka z najbliższym otoczeniem i osobami ważnymi dla niego oraz jego rozwoju. W zależności od wieku, rozwoju i doświadczeń dziecka zawierały również wskazania dotyczące dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem, programu terapeutycznego, pracy z rodziną dziecka, pracy przygotowującej do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz przygotowania do usamodzielnienia. W czasie pobytu dzieci w obecnej Placówce przygotowane zostały również diagnozy psychofizyczne przez psychologa Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, jednakże nie uwzględniały obszarów, o których mowa w § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia.

Wskazane jest, aby dokonać aktualizacji diagnoz psychofizycznych w obszarach, w których w sytuacji wychowanka nastąpiły zmiany. Sporządzając diagnozę psychofizyczną należy uwzględnić analizę obszarów, o których mowa w wyżej przytoczonych przepisach prawa.

(Dowód: akta kontroli str. 33-34)

Na podstawie diagnoz psychofizycznych oraz dokumentacji dotyczącej dziecka, o której mowa w § 8 rozporządzenia Dyrektor Placówki zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej przygotował dla każdego wychowanka plan pomocy. Wyznaczono w nim główny cel pracy z dzieckiem, cele i działania długoterminowe oraz krótkoterminowe w obszarach: środowiska rodzinnego, zdrowia, psychologiczno – pedagogicznym, usamodzielnienia. Dokument opracowywano co 6 miesięcy, wobec tego należy przyjąć, że był on modyfikowany zgodnie z § 15 ust. 5 rozporządzenia. Podopieczni zostali zapoznani z dokumentem, co potwierdzali podpisem (dzieci umiejące się podpisać). Dyrektor oświadczył, że żadna z rodzin biologicznych wychowanków nie była objęta wsparciem asystenta rodziny, w opracowywaniu planów pomocy brał udział przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu.

(Dowód: akta kontroli str. 35-41)

Obligatoryjnym dokumentem prowadzonym w placówce jest karta pobytu dziecka, o czym mówi § 17 ust. 2 rozporządzenia. W Rodzinnym Domu Happy Kids każdy wychowanek (oprócz 2 dzieci przyjętych 20.02.2019 r.) miał prowadzoną kartę pobytu w obszarach wskazanych w rozporządzeniu tj. informacji o znaczących dla dziecka wydarzeniach, o postępach w nauce szkolnej, stanie zdrowia oraz oceny aktualnej sytuacji dziecka. Analiza dokumentów z miesiąca marca, czerwca i września 2018 r. oraz stycznia 2019 r. wykazała braki w odnotowywaniu oceny aktualnej sytuacji dziecka. Uznano też za niewłaściwe zamieszczanie

informacji dotyczącej aktualnej sytuacji dziecka: „bez zmian”, w przypadkach, gdzie w poprzednim miesiącu również takiej oceny nie odnotowano. W związku z powyższym wskazuje się na konieczność zamieszczania comiesięcznych rzetelnych informacji we wszystkich wskazanych w § 17 ust. 2 rozporządzenia obszarach.

(Dowód: akta kontroli str. 43)

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia placówka powinna zapewnić wychowankom dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów.

Dzieci przez całą dobę miały dostęp do produktów żywnościowych oraz napojów. Z informacji udzielonych przez Dyrektora wychowankowie w dni nauki szkolnej mieli zapewnione śniadanie, II śniadanie oraz obiadokolację. W szkole wykupiono im 1 – daniowy obiad (zupa lub II danie). Śniadania przygotowywali dorośli, starsi wychowankowie mieli obowiązek przygotować II śniadanie do szkoły dla młodszych dzieci. Obiadokolacje przyrządzali prowadzący Placówkę. W weekendy dzieci uczestniczyły w przygotowywaniu posiłków, zachęceni byli do większej aktywności w tym zakresie. W indywidualnych rozmowach wychowankowie potwierdzili powyższe informacje, ponadto określili wyżywienie w Placówce jako smaczne i w wystarczającej ilości. Żaden z podopiecznych nie wymagał specjalnej diety oraz nie miał specjalnych wymagań w obszarze żywienia ze względu na potrzeby religijne czy kulturowe. Ze względu na zwiększone pobudzenie ruchowe dzieci, opiekunowie starali się utrzymywać dietę eliminującą cukry proste.

Wobec powyższego należy uznać, że norma § 18 ust. 1 pkt 1 i pkt 9 rozporządzenia była realizowana.

(Dowód: akta kontroli str. 45-46)

Placówka zapewniała dostęp do opieki zdrowotnej, co było zgodne z § 18 ust. 1 pkt 2 - 4 rozporządzenia. Wychowankowie byli objęci podstawową opieką zdrowotną w przychodni NZOZ „Przychodnia Piaskowa Góra” w Wałbrzychu. Dzieci w zależności od potrzeb korzystały również z pomocy endokrynologa, neurologa, psychiatry, psychologa, okulisty, stomatologa i ortopedy.

Zgodnie z zaleceniami lekarskimi podopiecznych zaopatrywano w produkty lecznicze i wyroby medyczne (środki do pielęgnacji skóry atopowej, dla 4 dzieci okulary, 1 – soczewki kontaktowe, 2 – aparaty ortodontyczne). Jedno dziecko stale przyjmuje leki przepisane przez lekarza psychiatrę. Z uwagi na brak wskazań nie dokonywano zakupów środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego. W toku rozmów z inspektorami podopieczni potwierdzili powyższe.

(Dowód: akta kontroli str. 45,57-58)

Zgodnie z § 18 ust.1 pkt 10 rozporządzenia placówka powinna zapewnić wszystkim wychowankom dostęp do nauki w zależności od ich potrzeb, w szkołach poza placówką opiekuńczo – wychowawczą lub w systemie nauczania indywidualnego. W wyniku przeprowadzania czynności kontrolnych stwierdzono, że wszyscy wychowankowie w wieku szkolnym realizowali obowiązek szkolny w Szkole Podstawowej Nr 37 w Wałbrzychu, przy ul. Dunikowskiego 39: jedno dziecko w klasie „0”, jedno w klasie I, dwoje w klasie IV, po jednym dziecku w klasie VI, VII i VIII. Opiekun pozostawał w stałym kontakcie z nauczycielami. Podopieczni na co dzień podlegali oddziaływaniom wychowawczym opiekunów w Placówce, korzystali z ich pomocy przy odrabianiu zadań domowych. W ciągu tygodnia czas na indywidualną pomoc w nauce i odrabianie zadań domowych został wyznaczony w godzinach popołudniowych. W bieżącym roku szkolnym troje dzieci korzystało z zajęć wyrównawczych w szkole z matematyki, języka polskiego i języka angielskiego. Dwoje dzieci uczęszczało na zajęcia socjoterapeutyczne i logopedyczne. Placówka pokrywała koszty dojazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką, nie ponosiła opłat za pobyt dzieci w bursie lub internacie, ponieważ wychowankowie z nich nie korzystali.

Podopieczni uczestniczyli w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych: harcerstwo, zajęcia lekkoatletyczne w szkole, kółko muzyczne, kółko informatyczne. Ponadto dzieci uczestniczyły w wycieczkach turystyczno – rekreacyjnych i wyjściach organizowanych przez szkołę. W okresach wolnych od nauki szkolnej dzieci miały czas zorganizowany przez prowadzących Placówkę (wyjazdy w wakacje, ferie zimowe) lub wypoczywały wg własnych preferencji np. bawiąc się w ogrodzie. Podopieczni potwierdzili powyższe w toku rozmów z inspektorami.

Wobec powyższego zapisy § 18 ust. 1 pkt 5 oraz pkt 10 - 14 rozporządzenia były realizowane.

(Dowód: akta kontroli str. 31,47-48,57-58)

W ramach przyznanego ryczałtu Placówka zapewniała każdemu wychowankowi odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb oraz środki higieny osobistej, co było zgodne z § 18 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia. Zakupu podstawowych środków higieny osobistej dokonywał opiekun według potrzeb dzieci. Odzież i obuwie było kupowane na bieżąco wg potrzeb. Najstarsze dzieci w ramach przygotowania do samodzielności uczestniczyły w zakupach, nie chciały jeszcze samodzielnie kupować odzieży, bez opiekunów robią drobne zakupy w pobliskim sklepiku osiedlowym.

We współpracy ze szkołami Placówka zaopatrywała wychowanków w podręczniki szkolne. Zapewniała dzieciom również pomoce i przybory szkolne (§ 18 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia).

W toku rozmów z inspektorami podopieczni potwierdzali powyższe.

(Dowód: akta kontroli str. 47,57-58)

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia wychowankowie, którzy ukończyli piąty rok życia, mieli zapewnioną comiesięczną kwotę pieniężną do własnej dyspozycji. Przyjęty w Placówce „Regulamin przyznawania i wypłaty kieszonkowego” ustalał wysokość minimalnej kwoty w zależności od wieku dziecka w granicach od 1 % kwoty, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy - dla dzieci w przedziale wiekowym 5 – 7 lat do 6 % tej kwoty dla dzieci w wieku powyżej 16 lat. Wypłaty kieszonkowego odnotowywane były w prowadzonym zeszycie, gdzie dzieci podpisem potwierdzały otrzymane kwoty. Kwoty kieszonkowego zostały wypłacone na zasadach określonych w przyjętym Regulaminie, jednakże nie uwzględniono zwiększenia kwoty, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy od 1 czerwca 2018 r. W związku z powyższym kwoty minimalne wypłacone dzieciom po 1 czerwca 2018 r. nie spełniały wymogu określonego w rozporządzeniu. Dzieci w rozmowach z inspektorami potwierdziły otrzymywanie kieszonkowego co miesiąc.

(Dowód: akta kontroli str. 49-53,57-58)

W ramach oceny przestrzegania w Placówce praw dziecka, o których mowa w art. 4 ustawy, inspektorzy przeprowadzili indywidualne rozmowy z czworgiem najstarszych wychowanków. Wszyscy twierdzili, że w Rodzinnym Domu Happy Kids czują się bezpiecznie, w każdej sytuacji mogą liczyć na pomoc i wsparcie ze strony prowadzących Placówkę, lubią spędzać czas wolny wspólnie z opiekunami. Wychowankowie znają swoją sytuację rodzinną i prawną. W Placówce istnieją określone zasady dotyczące wszystkich, wychowankowie je rozumieją i akceptują. Dyrektor liczy się z opiniami dzieci i stara się wychodzić naprzeciw ich potrzebom. Wychowankowie mają zapewnioną pomoc w nauce, mogą również rozwijać swoje zainteresowania i uzdolnienia. W ustalony i zaakceptowany przez obie strony sposób mogą utrzymywać kontakty, również osobiste, z członkami swoich rodzin. Organizacja dnia codziennego oraz podział obowiązków domowych traktowany jest przez wychowanków jako element życia rodzinnego, jak również przygotowanie do samodzielności. Wychowankowie nie wnosili żadnych zastrzeżeń dotyczących wyżywienia, zaopatrzenia w odzież, środki higieny osobistej czy kieszonkowego. W trakcie rozmów, inspektorzy otrzymali od jednego dziecka informację, iż przed spotkaniem z osobami kontrolującymi opiekunowie przeprowadzili rozmowy z dziećmi. Na pytanie, co takiego opiekunowie powiedzieli, dziecko

odpowiedziało: „...że mamy mówić tylko to, co jest dobrze”. Powyższa informacja budzi niepokój, czy aby rozmowy z dziećmi były wiarygodnym źródłem informacji dla kontrolujących.

(Dowód: akta kontroli str. 55-58)

Ponadto w toku czynności kontrolnych podjęto informację od Dyrektora Placówki, iż w okresie objętym kontrolą jedna z wychowanek Rodzinnego Domu Happy Kids zgłaszała w szkole, do której uczęszcza, informacje dotyczące rzekomego stosowania przemocy fizycznej wobec niej i innego wychowanka. Zwrócono się do Dyrektora Szkoły Podstawowej Nr 37 w Wałbrzychu oraz do Prezydenta Wałbrzycha jako organu, na którego zlecenie prowadzona jest kontrolowana Placówka, o złożenie stosownych wyjaśnień co do podjętych działań oraz dokonanych ustaleń w przedmiotowej sprawie.

Z otrzymanych informacji wynika, iż w powyższej kwestii odpowiednie działania interwencyjne i wyjaśniające podjęła zarówno Szkoła, jak i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu (zwany dalej „MOPS”). Ustalenia wskazują, iż w okresie objętym kontrolą (październik 2018 r.) pracownicy Szkoły dodatkowo informowali Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu Rodzinnego Domu Happy Kids w zakresie niezapewnienia dzieciom właściwego ubioru (za krótkie rzeczy i niedostosowane do warunków pogodowych) oraz niedostatecznej ilości drugiego śniadania zabieranego do szkoły przez jedną z wychowanek. Sytuacja wychowanków Placówki została omówiona przez zespół w składzie: zastępca dyrektora Szkoły, pedagog, wychowawca klasy, opiekun świetlicy, osoby prowadzące Placówkę, przedstawiciele Fundacji Happy Kids, psycholog i pedagog MOPS. Przeprowadzono rozmowy z wychowankami Placówki, które nie potwierdziły występowania omawianych nieprawidłowości. Nie stwierdzono występowania w Placówce wskazanych nieprawidłowości, ustalono, iż dziewczynka zgłaszająca problem ma duże zdolności do konfabulacji i jest pod opieką lekarza psychiatry. Prezydent Wałbrzycha poinformował, iż funkcjonowanie dzieci zostało objęte szczególną obserwacją zarówno ze strony wychowawcy jak i pedagoga szkolnego, w przypadku pojawienia się jakichkolwiek niepokojących oznak funkcjonowania wychowanków Happy Kids, Szkoła natychmiast powiadomi MOPS (notatki służbowe pedagoga MOPS potwierdzają bieżący kontakt ze Szkołą i brak uwag co do funkcjonowania dzieci). Prezydent poinformował również, iż od czasu zorganizowanego spotkania Szkoła nie zgłaszała żadnych niepokojących sygnałów związanych z funkcjonowaniem dzieci, poprawnie oceniane są relacje i współpraca z opiekunami dzieci.

(Dowód: akta kontroli str. 59-99)

Biorąc pod uwagę powyższe, nie ulega wątpliwości, że w dalszym ciągu należy podejmować działania w celu zapobiegania takim sytuacjom. Jako niezbędne uważa się objęcie dzieci odpowiednim wsparciem specjalistycznym jak i podejmowanie przez opiekunów Placówki działań w kierunku kształtowania konstruktywnych sposobów radzenia sobie z emocjami i redukowania napięcia emocjonalnego.

W toku postępowania kontrolnego przeprowadzonego w Rodzinnym Domu Fundacji Happy Kids w Wałbrzychu stwierdzono nieprawidłowość:

- 1) Kwota pieniężna do własnego dysponowania dla dzieci od 5 roku życia, od 1 czerwca 2018 r. wypłacana była wychowankom w wysokości niższej niż 1 % kwoty odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy.

W związku z powyższym wydaje się zalecenie pokontrolne:

- 1) Kwotę pieniężną do własnego dysponowania dla dzieci od 5 roku życia wypłacać w wysokości nie niższej niż 1 % i nie wyższej niż 8 % kwoty odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Podstawa prawna: § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292, poz. 1720).

Termin wykonania: niezwłocznie.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.).

Proszę w terminie do dnia **28 czerwca 2019 roku** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji **zalecenia, uwag i wniosków** przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej
(kierownik jednostki kontrolującej)

.....
(członek zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Nadzoru i Kontroli Wspierania Rodziny
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewa Oleńczak